

CUỘC ĐẤU TRANH GIỮ VỮNG CHÍNH QUYỀN SAU CÁCH MẠNG THÁNG TÁM

PGS, TS PHÙNG ĐỨC THẮNG*

Ngay sau Cách mạng tháng Tám thành công, bọn phản cách mạng trong nước câu kết với bọn đế quốc bên ngoài điên cuồng chống phá cách mạng Việt Nam, vận mệnh đất nước ta như "ngàn cân treo sợi tóc". Trước tình thế đó, Đảng ta đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sáng suốt, bình tĩnh, vừa mềm dẻo về sách lược, vừa cứng rắn về nguyên tắc, thực hiện đoàn kết toàn dân, thêm bạn bớt thù, tập trung mũi nhọn vào kẻ thù chính của dân tộc để đấu tranh. Tuy chính quyền cách mạng còn non trẻ nhưng đã biết vận dụng chiến lược, sách lược của Đảng, phân hoá kẻ thù, đánh gục từng đối tượng, cuối cùng làm thất bại mọi âm mưu của bọn phản động tay sai, giữ vững thành quả của Cách mạng tháng Tám, tiếp tục đưa đất nước bước sang một giai đoạn lịch sử mới. Hơn 6 thập kỷ đã trôi qua, hiện thực lịch sử của cách mạng Việt Nam đã minh chứng chi dẫn của Lênin: "Một cuộc cách mạng chỉ có giá trị khi nó biết tự bảo vệ".

Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa vừa ra đời đã phải đối phó với một tình thế vô cùng khó khăn và phức tạp. Cách mạng Việt Nam bị các thế lực đế quốc bao vây, chống phá. Quân Tưởng ở miền Bắc, quân Anh, Pháp ở miền Nam. Ngoài ra còn mấy vạn quân Nhật khét tiếng tàn bạo sẵn sàng theo lệnh của Đồng minh tấn công chính quyền cách mạng.

Trong khi đó, tình hình trong nước chòng chành những khó khăn: nạn đói khủng khiếp do

phát xít Nhật và thực dân Pháp gây ra làm chết hơn hai triệu đồng bào ta ở Bắc Bộ chưa chấm dứt lại xảy ra nạn lụt. Sau lụt đến hạn. Đồng ruộng bị bỏ hoang, nhiều nhà máy, xí nghiệp đóng cửa, các kho hàng trống rỗng, tài chính khánh kiệt, bệnh dịch hoành hành...

Lợi dụng những khó khăn của chính quyền cách mạng, các thế lực phản cách mạng trong nước câu kết với bọn đế quốc điên cuồng tiến hành những hoạt động phá hoại hòng thủ tiêu chính quyền cách mạng. Tất cả bọn phản động mới theo quân Tưởng Giới Thạch về nước trong các tổ chức như Việt Nam Cách

* Học viện CT-HC Quốc gia Hồ Chí Minh

mạng đồng minh hội (Việt Cách), Việt Nam Quốc dân Đảng (Việt Quốc), Việt Nam Phục quốc quân... với những khuôn mặt tiêu biểu như Nguyễn Hải Thần, Vũ Hồng Khanh, Nguyễn Tường Tam, Chu Bá Phượng, Nghiêm Kế Tổ, Nông Kinh Du, Nông Quốc Long..., tay sai cũ của Nhật tập hợp xung quanh Đảng Đại Việt như Trương Tử Anh, tay sai cũ của Pháp, những phần tử trótskit giả danh cách mạng, tổng lý kỳ hào, quan lại cũ, địa chủ ngoan cố, phản động đội lốt tôn giáo, lưu manh côn đồ ... đều tập hợp nhau lại trong cái gọi là “Mặt trận quốc gia chống xâm lược” để hoạt động chống phá cách mạng. Dựa vào lưỡi lê quân Tưởng, lực lượng Việt Quốc, Việt Cách lập ra chính quyền trái phép ở Móng Cái, Tiên Yên, Vĩnh Yên, Việt Trì...

Tại Hà Nội, lực lượng phản cách mạng lập trụ sở, trung cờ hiệu ở 80 Quán Thánh và nhiều nơi khác trong thành phố; đặt loa phóng thanh, ra báo bắt hợp pháp để làm công cụ tuyên truyền cho những luận điệu phản động. Đồng thời liên tiếp gây ra những vụ bắt cóc, ám sát những yếu nhân Chính phủ và cả những người đã làm đường nay quay về với chính nghĩa và dân tộc. Ngày 10 - 10 - 1945, chúng liêu lĩnh đột nhập Sở Liêm phóng Bắc Bộ (Sở Công an) bắt một số cán bộ ta và giải thoát cho một số kẻ phản động đang bị giam giữ. Ngày 24 - 11 - 1945, lực lượng phản cách mạng bắt cóc và thù tiêu đồng chí Trần Đình Long vừa giải quyết một vụ xung đột từ sự khiêu khích của quân Tưởng ở Hải Phòng trở về. Tháng 11-1945, ông Trương Trung Phụng, một người yêu nước lúc đó là Bộ

trưởng Bộ Quân huấn trong tổ chức Việt Nam cách mạng đồng minh hội bị bắt cóc. Tháng 12 - 1945, chúng bắt cóc ông Lê Tùng Sơn, Ủy viên Thường vụ và bắn bị thương nặng ông Bồ Xuân Luật, Ủy viên Ban Chấp hành Hội Việt Cách¹. Các lực lượng chống đối cách mạng còn lập kế hoạch ám sát các đồng chí Trần Duy Hưng, Trần Văn Giàu, Trần Huy Liệu, Nguyễn Lương Bằng, Võ Nguyên Giáp... và nhiều lần bám theo xe của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Âm mưu bắt cóc, ám sát các quan chức, trẻ em và binh lính Pháp để gây sự căng thẳng giữa ta và Pháp; đòi thay đổi quốc kỳ, quốc ca, đòi cải tổ Chính phủ, thậm chí đòi Chủ tịch Hồ Chí Minh phải từ chức và đề nghị Vĩnh Thụy (Bảo Đại) đứng ra lập chính phủ mới...

Trong *Báo cáo chính trị* tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (tháng 2 - 1951), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết về thời kỳ này như sau: "Đứng trước tình hình gay go và cấp bách ấy, Đảng phải dùng mọi cách để sống còn, hoạt động và phát triển, để lãnh đạo kín đáo và có hiệu quả hơn, và để có thời giờ củng cố dần dần lực lượng của chính quyền nhân dân, củng cố mặt trận dân tộc thống nhất"². Một trong những biện pháp cấp bách lúc này là đấu tranh chống bọn phản cách mạng.

Đối với các tổ chức đối lập thân Tưởng Giới Thạch, chúng ta chủ trương phân hoá, cô lập những kẻ cầm đầu, lôi kéo và tranh thủ những người có tinh thần yêu nước và ý thức dân tộc.

Ngay từ 29-9-1945, đồng chí Nguyễn Lương Bằng, đại biểu Tổng bộ Việt Minh đã

ký với Chu Bá Phượng, đại diện tổ chức phản động Việt Nam Quốc dân Đảng bản thoả hiệp quy định hai bên sẽ chấm dứt những cuộc xung đột, những hoạt động tuyên truyền và cùng hợp tác trên tinh thần đoàn kết và xây dựng.

Ngày 13 - 10 - 1945, các đại biểu của Mặt trận Việt Minh và các đại biểu của tổ chức Việt Cách cùng ký tên vào bản "Tuyên ngôn đoàn kết".

Ngày 19-11-1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Nguyễn Hải Thần (Việt Cách) và Vũ Hồng Khanh (Việt Quốc) ký kết văn bản gồm 7 điểm quy định thể thức thành lập một chính phủ đoàn kết rộng rãi đủ sức mạnh để điều hành công việc của đất nước và tổ chức cuộc kháng chiến ở Nam Bộ.

Ngày 24-11-1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Lê Tùng Sơn, Cù Huy Cận cùng với Vũ Hồng Khanh, Phan Trâm (Việt Quốc) thoả thuận ký văn bản "Tinh thành đoàn kết" gồm 4 điểm quy định nội dung hợp tác giữa các đảng phái.

Ngày 3-12-1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi cho Nguyễn Hải Thần và Vũ Hồng Khanh một lá thư đầy thiện chí, kêu gọi đoàn kết để tổ chức thắng lợi cuộc tổng tuyển cử.

Ngày 23-12-1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Nguyễn Hải Thần, Vũ Hồng Khanh ký văn bản gồm 14 điểm và 4 điều phụ lục quy định việc thành lập Chính phủ liên hiệp lâm thời và tổ chức thắng lợi tổng tuyển cử.

Ngày 24-12- 1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Nguyễn Hải Thần và Vũ Hồng Khanh ký văn bản "Đoàn kết", quy định sẽ dùng biện pháp hoà giải để giải quyết những xung khắc.

Ngày 25-2-1946, đại diện Tổng bộ Việt Minh: Hồ Chí Minh, Nguyễn Công Truyền; đại diện Đảng Dân chủ: Đỗ Đức Dục, Hoàng Văn Đức; đại diện tổ chức Việt Cách: Nguyễn Hải Thần, Nguyễn Thúc; đại diện tổ chức Việt Quốc: Nguyễn Tường Tam, Vũ Hồng Khanh ký văn bản gồm 3 điều quy định thể thức thành lập chính phủ liên hiệp kháng chiến.

Giương cao tư tưởng đại đoàn kết dân tộc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, thực hiện sách lược thêm bạn bớt thù, chúng ta đã mở rộng thành phần Chính phủ và Quốc hội để cho đại diện các tổ chức đối lập được tham gia 70 ghế trong Quốc hội và cho họ giữ một số bộ trong Chính phủ liên hiệp. Nhưng đối với những hành động phá hoại trắng trợn, chúng ta thẳng tay trừng trị. Chính phủ đã sớm ban hành hàng loạt sắc lệnh về công tác an ninh, nội chính để làm cơ sở pháp lý cho đấu tranh. Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên chăm lo xây dựng và củng cố cơ quan chính quyền. Ngành công an mà tiền thân là Đội Danh dự trừ gian trước Cách mạng tháng Tám đã sớm được xây dựng và tổ chức hoạt động có hiệu quả. Ngày 21- 2 - 1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký Sắc lệnh số 23 - SL, hợp nhất các Sở Liêm phóng và Cảnh sát trong toàn quốc thành Việt Nam Công an vụ. Cơ quan Công an từ Trung ương đến các cơ sở được củng cố thêm một bước. Chúng ta đã kiên quyết và thực sự nắm chắc lực lượng chuyên chính này không để các thế lực phản cách mạng đòi trung lập.

Dựa vào sự ủng hộ của quần chúng yêu nước, cơ quan an ninh đã thẳng tay trừng trị những hành động gây tội ác, phá hoại trắng trợn như ám sát, bắt cóc, tống tiền... Nhiều kẻ phạm tội ác đã bị bắt và đưa ra xét xử.

Phong trào quần chúng bảo vệ an ninh trật tự đã thực sự trở thành một phong trào cách mạng. Quần chúng được tuyên truyền, giác ngộ đã nhanh chóng phát hiện âm mưu tổ chức biểu tình của thế lực phản cách mạng để tổ chức những cuộc biểu tình đông hơn với sức mạnh hoàn toàn áp đảo. Lực lượng quần chúng đông đảo đã làm tan rã và tê liệt âm mưu gây rối loạn của thế lực phản cách mạng, bảo đảm an toàn và thắng lợi cho cuộc tổng tuyển cử bầu Quốc hội. Chị em buôn bán ở các chợ đã vác cả đòn gánh, dao thái thịt đánh lại bọn khiêu khích. Có người vác cả khung xe đạp đang sơn dở trừng trị bọn phá hoại. Các em nhỏ bán báo cũng tổ chức tẩy chay báo chí của bọn phản cách mạng.

Khi quân Tưởng Giới Thạch rút về nước theo Hiệp định Hoa - Pháp ký ngày 28 - 2 - 1946, bọn phản động còn lại trong nước đã âm mưu làm tay sai cho Pháp chống lại nhân dân. Kiên trì chu trương hoà giải. Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn tìm cách thuyết phục và kêu gọi đoàn kết.

Ngày 16 - 5 - 1946, đồng chí Võ Nguyên Giáp cùng Vũ Hồng Khanh ký "Thông báo" quy định những hình thức trên tinh thần đoàn kết giữa các đảng phái.

Ngày 26 - 5 - 1946, đại diện Mặt trận Việt Minh, đại diện Đảng Dân chủ, đại diện tổ chức Việt Quốc đã ký "Tuyên ngôn" quy

định những nguyên tắc hợp tác trên tinh thần xây dựng để phục vụ đất nước trong tình hình mới.

Ngày 29 - 5 - 1946, *Hội liên hiệp quốc dân Việt Nam* ra đời, Nguyễn Tường Tam, Vũ Hồng Khanh cũng được mời tham gia ban sáng lập. Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh thực hiện chủ trương xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân trong mặt trận nhân dân chống xâm lược; đồng thời kiên quyết đấu tranh vạch trần những kẻ giả danh đoàn kết để mưu đồ vương bá, chống phá cách mạng. Trong loạt bài "Chính sách của chúng ta", đăng báo *Sự thật* tháng 6 và 7 - 1946, đồng chí Trường - Chinh, Tổng Bí thư của Đảng đã lên án hành động phản dân hại nước, tội ác dã man mà những kẻ trong tổ chức Quốc dân Đảng gây ra như bắt cóc, tống tiền, thù tiêu, ám sát cán bộ và kêu gọi phải thẳng tay trừng trị những hoạt động phá hoại trắng trợn đó.

Bất chấp những đề nghị đầy thiện chí của ta và cả những điều đã cam kết, bọn phản động ngày càng lộ rõ bản chất bán nước. Các đảng phái phản động như Đại Việt và Việt Nam Quốc dân Đảng hợp nhất thành tổ chức mới gọi là "Quốc dân Đảng Việt Nam" do Trương Tử Anh, nguyên thủ lĩnh đảng Đại Việt cầm đầu, câu kết với thực dân Pháp khản trương chuẩn bị cuộc đảo chính. Chúng định nhân ngày 14 - 7 - 1946, kỷ niệm Cách mạng Pháp 1789, khi quân Pháp ở Hà Nội đang diễu binh, sẽ cho tay chân ra ném lựu đạn vào số binh lính da đen rồi vu cho ta để quân Pháp có cớ đánh chiếm các công sở, đài phát thanh, bắt hết các thành

viên của Chính phủ. Bọn phản động sẽ nhân cơ hội đó đứng ra thành lập chính phủ mới làm tay sai cho Pháp.

Nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, các chiến sĩ an ninh đã mưu trí, dũng cảm chặn đứng ý đồ nham hiểm của bọn phản động. 2 giờ 45 phút ngày 12-7-1946, các chiến sĩ an ninh và Vệ quốc đoàn bao vây, đột nhập trụ sở của bọn phản động tại số nhà 132 phố Duyvinh (nay là phố Bùi Thị Xuân). Chúng ta đã thu được hàng vạn tờ truyền đơn kêu gọi dân chúng nổi dậy lật đổ chính quyền cách mạng cùng nhiều súng và lựu đạn, tiền giả... Có bằng chứng cụ thể. Chính phủ ra lệnh khám xét toàn bộ các cơ sở của bọn phản động trong thành phố. Riêng tại nhà số 7 phố Ôn Như Hầu (nay là phố Nguyễn Gia Thiều) các chiến sĩ an ninh đã bắt 6 tên phản động, phát hiện 1 người dân vô tội bị giam giữ. Đào trong vườn sau nhà, phát hiện 7 xác chết, có xác đã bị chặt thành nhiều mảnh, đó là chưa kể những người bị giết chúng đã vứt xác xuống hồ Thiên Quang. Chính quyền cách mạng đã tổ chức họp báo, tổ chức triển lãm để tố cáo tội ác của bọn phản động. Một làn sóng căm thù, phẫn nộ dâng lên khắp nơi. Sau vụ Ôn Như Hầu, những người ngây thơ nhất về chính trị từ trước đến nay còn ít nhiều tin vào các luận điệu tuyên truyền lừa bịp của Quốc dân Đảng cũng đều tỉnh ngộ.

Sau vụ Ôn Như Hầu, ta chủ trương quét sạch bọn phản động. Cùng với việc trấn áp, kiên quyết giữ vững chủ quyền, bảo đảm an

ninh trật tự, bảo vệ các cơ quan trung ương, bảo vệ an toàn lãnh tụ và xây dựng ngành công an đủ sức mạnh chuẩn bị cho cuộc kháng chiến toàn quốc. Tại trụ sở phố Đỗ Hữu Vị (nay là phố Cửa Bắc), cơ quan Trung ương của Quốc dân Đảng ở Hà Nội, đã phát hiện thêm một số xác chết bị chôn giấu, trong số đó có cả những xác binh lính Pháp. Tại trụ sở số 80, phố Quán Thánh, Hà Nội, cơ sở lớn nhất của tổ chức phản động, khi lực lượng an ninh và tự vệ đến vây bắt, chúng chống cự quyết liệt. Thực dân Pháp cho xe bọc thép đến uy hiếp hòng giải thoát cho bọn tay sai. Đông đảo quần chúng từ các ngã đường kéo đến lên án tội ác của bọn phản động và phản đối sự can thiệp của Pháp, buộc quân Pháp phải rút lui. Cơ quan công an bắt giữ hơn 30 tên phản cách mạng và thu nhiều tài liệu, vũ khí. Lực lượng phản cách mạng cũng bị truy quét ở nhiều cơ sở khác. Tổ chức liên minh phản cách mạng đã bị tiêu diệt về cơ bản. Chúng ta tiếp tục truy quét tàn dư của lực lượng phản cách mạng, bắt giữ hàng trăm mật thám, phản động chống lại chính quyền nhân dân. Nhiều phiên tòa đặc biệt và tòa án quân sự đã được tổ chức để xét xử tội phạm. Nhiều kẻ ngoan cố, có nhiều nợ máu với nhân dân bị trừng trị. Cơ quan công an đã lập danh sách những phần tử nghi vấn và tổ chức giám sát chặt chẽ. Ngày 20 - 10 - 1946, lực lượng an ninh tổ chức khám xét toà soạn báo *Việt Nam* của Quốc dân Đảng tại số nhà 80, phố Quán Thánh, Hà Nội. Bọn phản động tổ chức chống cự cũng bị bắt.

Một trong những nội dung quan trọng của công tác chống phản cách mạng thời kỳ này là chống những hoạt động do thám, tình báo, gián điệp của mật thám, tay sai đế quốc. Lực lượng trinh sát đã bí mật giám sát những hoạt động của địch ngay tại những doanh trại quân đội Pháp. Dưới vỏ bọc làm bồi bếp, tiếp phẩm, người quét dọn, phiên dịch, bán hàng rong... nhiều chiến sĩ an ninh đột nhập vào nơi Pháp đóng quân, điều tra, nắm tình hình về âm mưu và thủ đoạn phá hoại của kẻ thù. Các chiến sĩ an ninh còn đột nhập vào Phủ Toàn quyền, cơ quan đầu não của địch, nhờ đó đã phát hiện ra nhiều kẻ do thám, chi điểm, những phần tử đã lọt vào hàng ngũ tự vệ chiến đấu; thu được một số tài liệu quan trọng của địch như mật lệnh của Bộ Tham mưu quân đội Pháp định đánh úp lực lượng vũ trang cách mạng; bản kế hoạch đánh chiếm Hải Dương. Các ổ gián điệp của Pháp được nguy trang dưới dạng phòng trà, tiệm nhày, lò luyện võ bị phát hiện và xử lý kịp thời. Nhiều tội phạm nguy hiểm bị bắt khi đang lén lút móc nối với bọn địa chủ, quan lại ngoan cố để tổ chức mạng lưới tay sai cho Pháp.

Thực dân Pháp ngày càng lộ rõ âm mưu dùng các cuộc thương lượng để lán dần về chính trị, về quân sự và chuẩn bị dùng vũ lực đánh chiếm toàn bộ đất nước ta. Quốc hội Khoá I, kỳ họp thứ 2, tháng 11 - 1946, đã gạt hết bọn phản cách mạng ra khỏi Chính phủ. Đồng chí Trường - Chinh, Tổng Bí thư của Đảng viết trên báo *Sự thật* ngày 4 - 12 - 1946:

"Phải kịp thời thủ tiêu những chủ trương thoái lui, dao động của những kẻ non gan trong hàng ngũ dân tộc. Phải trừng trị thẳng tay những kẻ làm tay sai cho địch, bất cứ trong tầng lớp nhân dân nào. Trong giờ phút nghiêm trọng quan hệ đến vận mệnh dân tộc, quốc gia Việt Nam phải tự vệ và có quyền tự vệ bằng mọi cách. Trước khi xông lên ngăn địch, phải chặt những dây dợ vướng chân"³.

Sự năng động, mềm dẻo về sách lược, cứng rắn về nguyên tắc trong cuộc đấu tranh chống thù trong giặc ngoài để bảo vệ và phát huy thành quả Cách mạng tháng Tám của Đảng trong những năm đầu chính quyền còn non trẻ là bài học lịch sử như Lênin đã chỉ dẫn: "Giữ vững chính quyền thì khó hơn là giành lấy chính quyền"⁴, khẳng định chân lý hiện hữu: "Một cuộc cách mạng chỉ có giá trị khi nó biết tự bảo vệ".

1. Trước năm 1945 do những hoạt động tích cực của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tại Trung Quốc nên tổ chức Việt Cách đã có sự phân hoá. Một bộ phận gồm những người yêu nước như Lê Tùng Sơn (đảng viên cộng sản), Bò Xuân Luật, Trương Trung Phụng...; một bộ phận gồm những kẻ phản cách mạng do Nguyễn Hải Thần cầm đầu.

2. *Văn kiện Đảng Toàn tập*, CTQG, H, 2001, T.12, tr.21

3. Trường - Chinh: *Những bài báo chọn lọc*, NXB Lý luận chính trị, H, 2006, tr.167

4. *V. I. Lênin Toàn tập*, T.36, tr. 585.